

جست و جو در لابه لای نخلستان

فرزانه نوراللهی

امکانات: دشت‌های وسیع پر از نخل‌های پیر و جوان و درختان نارنج

مواد لازم: همت بالا برای یادگیری مفاهیم جدید

هدف: یادگیری جست‌وجوگری در فضای واقعی!

مقدمه

فرض کنید در یک روستا مشغول تدریس درس «کار و فناوری» هستید و خبری از رایانه و اینترنت هم نیست. وقتی نیاز مفهومی هنوز شکل نگرفته است، حضور امکانات لازم آن مفهوم نیز دردی را دوا نمی‌کند. طرح زیر پیشنهادی برای ایجاد نیاز، بسترسازی برای یادگیری و ساخت مفهوم توسط دانش‌آموزان در جایگزینی پودمان رایانه و اینترنت درس کار و فناوری سال هفتم در چنین شرایطی است.

موضوع پیشنهادی برای مدرسه دخترانه: غذاهای محلی

موضوع پیشنهادی برای مدرسه پسرانه: اصلاح مراحل کاشت، داشت و برداشت

مرحله اول

از گروه‌های دانش‌آموزی می‌خواهیم در کلاس درس و با هم‌فکری، پرسش‌نامه‌ای با موضوع انتخاب شده تهیه کنند. سپس تقسیم کار کنند و به سراغ افراد روستا بروند تا این پرسش‌نامه را در گفت‌وگو با ایشان پر کنند.

مرحله دوم

پرسش‌نامه‌های پر شده را به کلاس می‌آورند و بر اساس طبقه‌بندی مرتبط با سؤالات، اطلاعات جمع‌آوری شده را استخراج می‌کنند و آن‌ها را روی کاغذی با ابعاد A5 می‌نویسند.

مرحله سوم

گروه‌ها به کمک معلم باید برای هر یک برگ از اطلاعات تولید شده، سه کلمه مهمی که موضوع اصلی آن است، انتخاب کنند و بالای برگه خود بنویسند. مشخصات هر برگه شامل نویسنده، موضوع و کلمات کلیدی است.

مرحله چهارم

بخشی از دیوار کلاس را به نصب این برگه‌ها اختصاص می‌دهیم. کافی است تعدادی از بچه‌ها فضایی را برای نگهداری این برگه‌ها طراحی کنند. فقط لازم است که در هر

قسمت آن، برگه‌ها دارای کلیدواژه‌های یکسان باشند.

توضیح ۱. برای اینکه

جست‌وجو معنا داشته

باشد، بهتر است تعداد

این برگه‌ها حداقل دو برابر

تعداد دانش‌آموزان کلاس

باشد.

مرحله پنجم

از دانش‌آموزان می‌خواهیم به‌عنوان پیشنهاد، غذاهایی را که با ترکیب ماست و گندم آماده می‌شوند، انتخاب کنند.

توضیح ۲. این پیشنهاد با

آگاهی معلم از انواع غذاهایی

که با ترکیب خاصی پخته

می‌شوند، مطرح می‌شود.

روی تخته کلاس کادری به

شکل زیر می‌کشیم و برگه‌های مربوط به این غذاها را در زیر

کادر عنوان می‌چسبانیم:

مرحله ششم

حال از بچه‌ها می‌پرسیم:

● اگر مقدار اطلاعات خیلی خیلی زیاد باشد، آن‌ها را کجا

نگهداری کنیم؟

● اگر تعداد کلیدواژه‌های هر برگه زیاد باشد، چگونه آن‌ها

را طبقه‌بندی کنیم؟

● چگونه سرعت خود را در جست‌وجو کردن این کلیدواژه‌ها

بالا ببریم؟

اکنون به‌عنوان نتیجه‌گیری، نحوه جست‌وجو در انواع

مرورگرهای اینترنت و کاربرد آن‌ها را با رسم شکل و نشان

دادن تصویرهای مرتبط بیان می‌کنیم. یقیناً روش‌های

جایگزین، هم آموزش لازم را به بچه‌ها می‌دهد و هم از القای

حس محرومیت جلوگیری می‌کند.

در ستون‌های بعدی می‌خواهیم کلاس‌هایی را معرفی

کنیم که از امکانات پیشرفته به شکل‌ها و منظوره‌های گوناگون

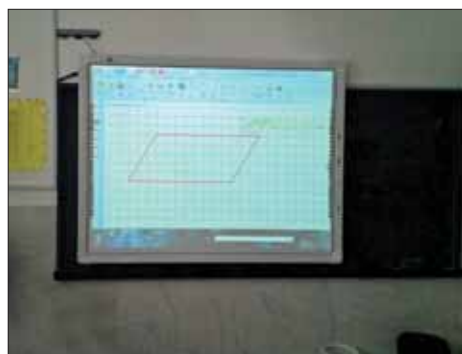
فناوری تخته هوشمند، به امکانات پیشرفته هوشمندسازی دست پیدا کرده‌اند، و صد البته تعداد زیادی از این مدارس هنوز به اندیشه هوشمند کاربرد مناسب آن نرسیده‌اند. شاید بتوان این مدارس را در گروه‌های زیر طبقه‌بندی کرد:

استفاده می‌کنند تا روشن شود، در فرایند یادگیری، امکانات و تجهیزات اصل است یا اندیشه کاربر؟ در بازدیدهای زیادی از مدارس متفاوت سراسر کشور دریافتیم که بیشتر مدارس به یمن تبلیغات گسترده شرکت‌های واردات

گروه یک: مدرسی که همه جور امکانات دارند و هیچ استفاده‌ای از آن‌ها نمی‌کنند. سؤال‌های مهمی که اینجا پیش می‌آیند و مدیر باید پاسخ‌گو باشد، از این قرارند: آیا کلاسی که هنوز مسائل اساسی اش رفع نشده است، به این دکور گران قیمت نیاز دارد؟ آیا بهتر نیست قبل از تأمین بودجه برای خرید این ابزارآلات ابتدا کمی فکر کنیم و موارد مصرف آن‌ها را پیدا کنیم؟

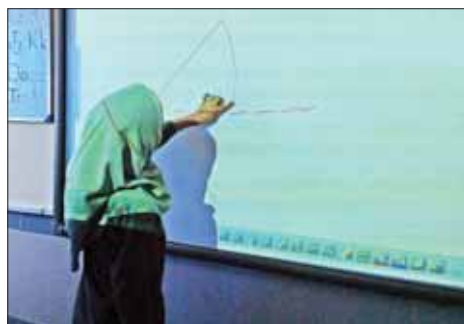

↑ تصویر ۱. کلاسی که ویدئو پروژکتور داخل کیسه پیچیده شده تا خاک نخورد.

↑ تصویر ۲. کلاسی که بیشتر سهم تخته آن تخته هوشمند است و بچه‌ها مکان کمی برای نوشتن روی تخته معمولی در اختیار دارند.

گروه دو: مدرسی که امکانات دارند و به‌طور اشتباه از آن بهره می‌گیرند. سن دانش‌آموزان دوره ابتدایی، سن حس و تجربه‌های دمدستی ملموس است. اینکه تخته هوشمند در کلاس نصب باشد و بچه‌ها با انگشت روی آن بنویسند یا اشکال هندسی را رسم کنند، آن هم کج و کوله، اسمش کلاس هوشمند نیست! بلکه کاملاً غیرهوشمندانه است که فرصت کسب مهارت‌های دستی را از دانش‌آموزان این دوره می‌گیرد! سالانه کلی هزینه می‌شود تا کتاب‌های درسی با قیمت مناسب چاپ شوند و در اختیار همه اقشار جامعه قرار گیرند. حال چه ضرورتی دارد که مدیر مدرسه این همه هزینه کند و کلاس را به سیستمی مجهز کند تا معلم «پی‌دی‌اف» کتاب را روی تخته قرار دهد و دانش‌آموزان را مجبور کند مطالب کتاب درسی را از روی تخته بخوانند؟

↑ تصویر دانش‌آموزی که پای تخته با انگشت نیم‌ساز زاویه را رسم می‌کند.

↑ تصویر تخته‌ای که متن کتاب درسی را نشان می‌دهد.

گروه سه: کسانی که امکانات دارند و بجا و مناسب از آن بهره می‌گیرند. طبیعتاً فناوری ابتدا با هدفی غیر از تجاری شدن ابداع شده و تخته هوشمند به منظور استفاده مناسب از ابزار برای کمک به درک بیشتر مفاهیم ساخته شده است. در مجتمع توحید قم، در کلاس چهارم ابتدایی مهمان دانش‌آموزانی بودیم که ابتدا درس را با مهارت‌های دستی و ملموس فرا می‌گرفتند و در صورت نیاز از تخته هوشمند استفاده می‌کردند. در این کلاس آقای **عابدی**، معلم توانمند و دلسوز، با طرح درس‌هایی جذاب و آموزش‌هایی که از قبل برای استفاده از ابزار مناسب تخته هوشمند به بچه‌ها داده بود، از تخته مزبور در حین تدریس استفاده می‌کرد.

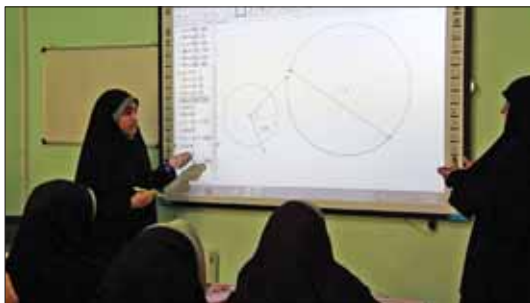

↑ از مهارت‌های دستی و استفاده از تخته در حین آموزش

گروه چهار: کسانی که امکانات دارند و می‌کوشند کار با نرم‌افزارهای مناسب را یاد بگیرند تا به آموزش پیشرفته‌تری دست یابند.

در مدرسه «فرزانگان تهران»، با یک معلم ریاضی متعهد به نام خانم **علی اکبریان** آشنا شدیم که تسلط خوبی روی نرم‌افزار «جئوجبرا» داشت و از این نرم‌افزار با استفاده از تخته هوشمند در کلاس به نحو مطلوب استفاده می‌کرد. وی طرح درس‌های ساخت‌وساز گریانه‌ای تولید کرده بود تا دانش‌آموزان با آموزش این مراحل بتوانند خود مفاهیم درسی را بسازند و عمیقاً درک کنند.

↑ مدرسه فرزانگان ۷

شما جزو کدام یک از این چهار گروه آموزشی هستید؟ آیا از اینکه کلاستان به تخته هوشمند مجهز نیست، احساس محرومیت می‌کنید؟ یا با ارائه طرح درس‌های خلاق و ساده به کاربردی کردن بیشتر مفاهیم درسی می‌اندیشید، تا داشتن امکانات شیک؟ آیا ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان به مهارت معلم مربوط است یا وجود امکانات خاصی در کلاس درس؟